

Productie in Nederland – wat levert het op voor het nationaal inkomen?

Oscar Lemmers – o.lemmers@cbs.nl

Eurostat grant ESTAT-2019-PA4-C-IGA

11 november 2021, CBS Wereldcafé

Samenwerkingsproject binnen CBS

Alan Sebo

Chantal Lemmens

Dirk van den Bergen

Eefje Lammers

Gijs Kievith

Henri Demarteau

Jan van Dalen

Kees van Leeuwen

Maarten van Rossum

Martin van Elp

Michael Polder

Michel van Veen

Niels Schoenaker

Oscar Lemmers

Peter van Maanen

Piet Verbiest

Puck van Veen

Ron van der Wal

Ronald Nelisse

Sikke Arends

Stephen Chong

Timon Bohn

Valérie Wijnen

Wim Tebbens

Bundeling kennis van micro en macro, van Kenniscentrum
Structuuranalyse en Expertisecentrum Globalisering.

Wat ziet CBS en anderen niet?

Heel erg veel gedetailleerde data over bedrijven, productie, lonen, winsten, financiële stromen

Voordelen gedetailleerde Nederlandse data

Kwaliteit schattingen omhoog. Standaardaanpak neemt “het gemiddelde van een bedrijfstak”. Maar Nederlands MKB en buitenlandse multinational in dezelfde bedrijfstak hebben respectievelijk relatief weinig/veel import, export en financiële stromen van/naar buitenland. Wil bedrijfstakken dus opknippen naar type bedrijf. Zie ook [OESO expertgroep](#).

Meer detail in uitkomsten, niet alleen op landtotaal. Nuttig voor beleid.

Nadeel: hebben alleen Nederlandse gedetailleerde data.

Van toegevoegde waarde naar inkomen

Toegevoegde waarde: personeelskosten + exploitatieoverschot/gemengd inkomen + niet-productgebonden (belastingen – subsidies)

Personeelskosten: inkomen dat deels naar het buitenland kan stromen (bv. grenswerkers). In huidige studie houden we daar nog geen rekening mee.

Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (“**de winst**”) gaat weer ergens naar toe in de vorm van inkomen. De inkomensstromen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit rente, dividend, uitgekeerde winsten, in Nederland of richting buitenland.

Hoeveel Nederlands inkomen levert productie op?

- Productie in een bepaalde bedrijfstak
- Productie van buitenlandse/Nederlandse multinationals en van niet-multinationals
- Productie voor export/consumptie/investeringen/...

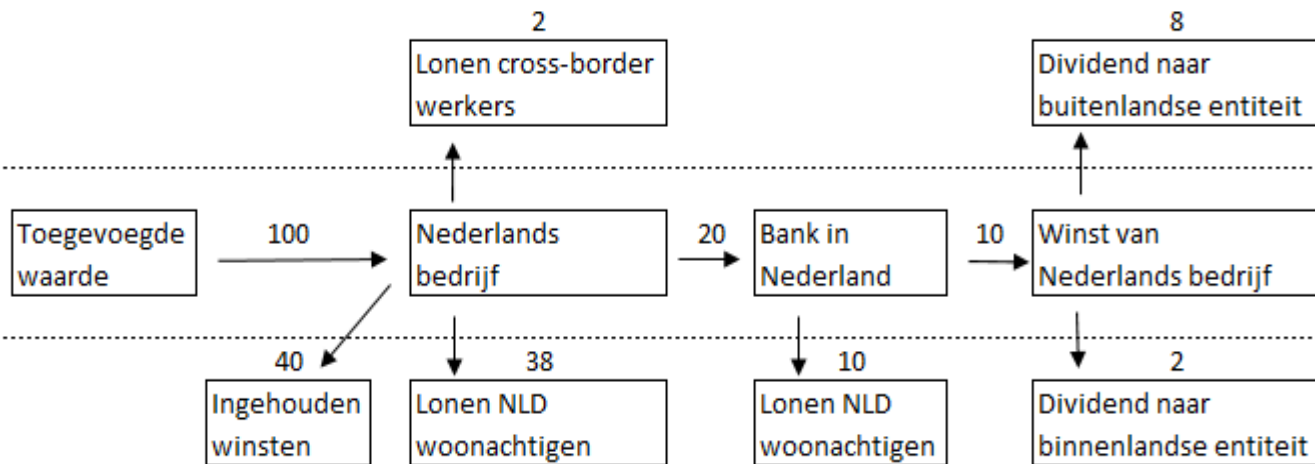
Geeft completer beeld van productie in Nederland. Had al o.a. werkgelegenheid, emissies, materiaalverbruik, toegevoegde waarde. Voor het eerst op bovenstaand detailniveau: hoeveel geld (inkomen) in Nederland blijft.

Onze aanpak: breng de hele inkomensketen in kaart – ook het binnenlandse deel

Fictief voorbeeld: welk deel toegevoegde waarde gaat uiteindelijk naar binnen- en buitenland?

Uiteindelijk naar
buitenland: 10

Heb **directe betalingen** aan buitenland nodig en schat ook **indirecte betalingen** aan het buitenland, die via de binnenlandse inkomensketen verlopen

Inkomenstroom per type bedrijf & bedrijfstak (64)

		Industrie			Diensten			Financieel	Huishoudens	Buitenland	Totaal
		Non-MNE	NL MNE	Bui MNE	Non-MNE	NL MNE	Bui MNE				
Industrie	Non-MNE										
	NL MNE									100	
	Bui MNE										
Diensten	Non-MNE										
	NL MNE										
	Bui MNE										
Financieel											
Huishoudens											
Buitenland											
Totaal											

Fictief voorbeeld: 100 miljoen euro dividend gaat van Nederlandse multinational in industrie naar buitenland (Bui)

Gebruik gedetailleerde data, kennis, aannames

Bijvoorbeeld:

Gebruik statistieken over niet-financiële vennootschappen om per bedrijf vast te stellen hoeveel dividend en rente betaald en ontvangen zijn, en of dat met Nederland of het buitenland te maken heeft.

Toegevoegde waarde per bedrijfstak, 2015*

	Totaal	Naar NLD	Naar buitenland	Aandeel Nederland
	x mrd euro			%
Industrie	77	63	15	81
Handel	84	71	13	84
Onderwijs	31	31	0	0

Voorbeeld: industrie heeft toegevoegde waarde van 77 miljard euro. Uiteindelijk komt 63 miljard euro in Nederland terecht (81%) en 15 miljard euro in het buitenland.

Toegevoegde waarde per type bedrijf, 2015*

	Totaal	Naar NLD	Naar buitenland	Aandeel Nederland
	x mrd euro			%
Niet-multinationals	199	194	5	97
Nederlandse multinationals	88	80	8	90
Buitenlandse multinationals	110	73	37	67
Restgroep (oa fin. sector, overheid)	224	183	41	82
Totaal	621	530	91	85

Voorbeeld: buitenlandse multinationals hebben samen toegevoegde waarde van 110 miljard euro. Uiteindelijk komt 73 miljard in Nederland (67%) en 37 miljard in het buitenland terecht.

Toegevoegde waarde verwerkt in finale vraag, 2015*

	Totaal	Naar NLD	Naar Bui totaal	Naar Bui rente	Naar Bui dividend	Naar Bui anders	Aandeel Nederland
	x mrd euro						%
Huishoudens	183	146	37	13	16	7	80
Instellingen t.b.v. huishoudens zonder winstoogmerk	4	4	0	0	0	0	95
Overheid	146	137	9	6	3	1	94
Investerings	59	56	3	1	3	0	95
Export	228	186	42	8	22	11	82
Totaal	621	530	91	28	44	19	85

Voorbeeld: 228 miljard euro toegevoegde waarde verwerkt in export. 186 miljard euro komt in Nederland terecht (82%), 42 miljard in het buitenland. Daarvan is 22 miljard in de vorm van dividend.

Om te onthouden

- 85% van NLD toegevoegde waarde is NLD inkomen
- Percentage verschilt per bedrijfstak en per type bedrijf
- Ook deel toegevoegde waarde bij niet-multinational en Nederlandse multinational komt uiteindelijk in het buitenland terecht
- Direct, bv. rente- of dividendbetalingen aan buitenland
- En indirect, bv. rentebetaling aan Nederlandse bank die dit deels gebruikt om dividend te betalen aan het buitenland

Dank voor uw aandacht!

Vragen, suggesties, opmerkingen?

Deel ze vooral!

Nu, of later via o.lemmers@cbs.nl